

Sygn. akt III AUa 926/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Małgorzata Pasek
Protokolant: sekr. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016 r. w Lublinie

sprawy R. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 15 czerwca 2016 r. sygn. akt VIII U 1639/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz R. Ż. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 926/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił R. Ż. przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ rozwiązanie stosunku pracy nie nastąpiło z powodu likwidacji zakładu pracy lub niewypłacalności pracodawcy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca domagając się jej zmiany i przyznania mu świadczenia przedemerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustalił R. Ż. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia(...).

Na skutek apelacji organu rentowego od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 7 października 2015 r. wydanym w sprawie sygn. akt III AUa 505/15 uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny podkreślił, że zaskarżona decyzja została wydana w oparciu o przepis art. 2 ust 1 pkt 6 ustawy z dnia z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz.U. 2013, poz. 170 ze zm.), zgodnie z którym prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie która do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący 39 lat dla mężczyzn. Wobec nie ukończenia przez wnioskodawcę 60 lat, jedynie wymieniony wyżej przepis mógł stanowić podstawę przyznania świadczenia przedemerytalnego. Przesłanek zawartych w tym przepisie Sąd pierwszej instancji jednak nie analizował i dlatego powinien to uczynić przy ponownym rozpoznaniu sprawy przeprowadzając postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie dotyczącym spornej okoliczności.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 15 czerwca 2016 r. wydanym w sprawie sygn. akt VIII U 1639/15 zmienił decyzję organu rentowego z dnia 6 listopada 2013 r. i ustalił R. Ż. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia (...). Zasądził również od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz R. Ż. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

R. Ż. urodził się w dniu (...), a wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego złożył w dniu 30 września 2013 r. Organ rentowy dokonał sprawdzenia okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Do uprawnień uwzględnił łącznie: 39 lat, 5 miesięcy i 27 dni okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających w tym: 33 lata, 6 miesięcy i 13 dni okresów składkowych, 20 dni okresów nieskładkowych oraz 5 lat, 10 miesięcy i 24 dni okresów uzupełniających.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że od dnia 5 maja 2008 r. wnioskodawca został zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w firmie pod nazwą (...)z siedzibą w W. na stanowisku pracownika ogólnobudowlanego. Przeważającym przedmiotem działalności przedsiębiorstwa było wykonywanie robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych. W dniu 30 listopada 2012 r. odwołujący oraz trzech pozostałych pracowników otrzymali wypowiedzenie umowy o pracę z dniem 10 marca 2013 r. Jako podstawę wypowiedzenia wskazano zawieszenie działalności firmy (...). W chwili wypowiedzianemu stosunkowi pracy przedsiębiorstwo faktycznie nie funkcjonowało, a rzeczywistą przyczyną wypowiedzenia wnioskodawcy stosunku pracy były problemy finansowe jego pracodawcy skutkujące niewypłacalnością. Przez ostatnie 4 miesiące przed dniem wypowiedzenia stosunku pracy J. S. nie wypłacał wnioskodawcy oraz pozostałym pracownikom wynagrodzenia. Wcześniej zaś było ono wypłacane z opóźnieniem. Pracodawca odwołującego miał również zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Skarbowego, dostawców materiałów. Zaległego wynagrodzenia pracownicy nie otrzymali do dnia dzisiejszego. W dniu 11 marca 2013 r. firma pod nazwą (...)z siedzibą w W. sporządziła świadectwo pracy, w którym jako przyczynę rozwiązania stosunku pracy wskazano przepis art. 30 § 1 pkt 2 k.p. W dniu 15 marca 2013 r. J. S. formalnie zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej, a w 2015 r. działalność ta została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w dniu 20 marca 2013 r. R. Ż. został zarejestrowany w ewidencji osób bezrobotnych prowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy w P.. Od dnia 28 marca 2013 r. do dnia 28 września 2013 r. pobierał zasiłek dla bezrobotnych. W tym okresie nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o przytoczone w uzasadnieniu wyroku dowody z dokumentów zawarte w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Zostały one bowiem sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Sąd pierwszej instancji obdarzył je zatem wiarą w całości.

Jednocześnie Sąd Okręgowy podkreślił, że złożone świadectwo pracy z dnia 11 marca 2013 r. wystawione przez firmę (...) z siedzibą w W., nie zostało sporządzone prawidłowo. Zawiera bowiem wadliwą podstawę prawną wypowiedzenia stosunku pracy tj. art. 30 § 1 pkt 2 k.p. Z zeznań wnioskodawcy oraz przesłuchanych świadków wynika natomiast, że faktycznie wypowiedzenie umowy o pracę nastąpiło z powodu niewypłacalności pracodawcy. Z tego względu wymienione świadectwo nie mogło stanowić rzetelnego dowodu w sprawie w zakresie przyczyn rozwiązania stosunku pracy.

Sąd pierwszej instancji obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy i przesłuchanych w toku postępowania świadków uznając, iż są wewnętrznie spójne, logiczne i znajdują potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym z dokumentów. Z przedmiotowych zeznań wynika jednoznacznie, że przyczyną rozwiązania stosunku pracy z wnioskodawcą przez J. S. były problemy finansowe, które doprowadziły następnie do niewypłacalności pracodawcy.

Powołując się na treść art. 2 ust. 1 pkt. 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz.170 ze zm.) Sąd Okręgowy wskazał, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

Zgodnie zaś z ust.3 powołanego przepisu świadczenie przedemerytalne przysługuje po upływie co najmniej sześciu miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli ubezpieczony spełnia następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowany, jako bezrobotny;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym trzydziestu dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego sześciomiesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Wnioskodawca do dnia 31 grudnia 2012 r. był zatrudniony przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy i posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 39 lat (okoliczność bezsporna). Posiadał również status osoby bezrobotnej i przez co najmniej sześć miesięcy pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, a wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego złożył w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez Powiatowy Urząd Pracy w P. dokumentu poświadczającego sześciomiesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Sąd zaznaczył, że ostatnim z warunków determinujących ustalenie prawa do świadczenia przedemerytalnego jest rozwiązanie stosunku pracy wnioskodawcy, które nastąpiło z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy. W przypadku, gdy pracodawca jest przedsiębiorcą będącym osobą fizyczną w zasadzie w grę nie może wchodzić likwidacja. Odnośnie spełniania przesłanki niewypłacalności Sąd podnosił, że pojęcie to należy definiować na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2014 r., poz. 272 z zm.), do której to ustawy odsyła art. 2 ust.1 pkt 6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych. Stosownie do art. 8a ust. 1 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy niewypłacalność pracodawcy, o którym mowa w art. 2 ust. 1, zachodzi również w razie niezaspokojenia roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę trwającego dłużej niż 2 miesiące.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że pracodawca nie wypłacał wnioskodawcy jak i innym pracownikom wynagrodzeń już cztery miesiące przed dniem wypowiedzenia stosunku pracy, a w dniu rozwiązania stosunku pracy już ponad 3 miesiące faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej. W związku z powyższym do rozwiązania umowy o pracę doszło z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, z uwagi na jego niewypłacalność. W toku procesu nie ujawniono, aby wnioskodawca przyczynił się w jakikolwiek sposób do podjęcia przez pracodawcę decyzji o rozwiązaniu z nim umowy o pracę. Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków wynika, iż wszyscy pracownicy zostali zwolnieni w tej samej dacie, co również przemawia za stanowiskiem Sądu orzekającego.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji wnioskodawca spełnił tym samym wszystkie wymagane warunki do przyznania świadczenia. Wniosek o prawo do świadczenia przedemerytalnego został przy tym złożony w dniu 30 września 2013 r. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej od następnego dnia po dniu złożenia wniosku. W tej sytuacji Sąd Okręgowy ustalił ubezpieczonemu prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia (...).

W przedmiocie kosztów Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. zasądzając na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 11 ust.2, w zw. z § 2 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Z opisanych względów i na mocy powołanych przepisów oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd pierwszej instancji orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając przedmiotowe rozstrzygnięcie w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego w postaci art. 2 ust. 1 pkt 6 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2013 . poz. 170 ze zm.) oraz art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2014 r. , poz. 272 ze zm.) przez przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego osobie, z którą rozwiązanie stosunku pracy nie nastąpiło z powodu likwidacji lub niewypłacalności pracodawcy.

W uzasadnieniu organ rentowy podnosił, że wnioskodawca nie spełnił wymogów z art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, ponieważ nie udokumentował, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z powodu likwidacji lub niewypłacalności pracodawcy. W ocenie ZUS Sąd Okręgowy nie wyjaśnił, czy rzeczywiście nie doszło do zaspokojenia roszczeń odwołującego się z tytułu zatrudnienia w związku z brakiem środków finansowych po stronie pracodawcy. Sąd pominął dokumenty znajdujące się w aktach rentowych tj. poświadczenie podstaw wymiaru składek z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy (k.36 a.r.). Z poświadczenia tego wynika, że w deklaracjach składanych do ZUS płatnik składek wykazywał podstawy wymiaru składek za 2012 r. i 2013 r. tj. do marca 2013 r. Płatnik w deklaracjach tych nie wykazywał podstawy wymiaru składek „0”. Trudno zatem dać wiarę stwierdzeniu, że wynagrodzenie nie było wypłacane ubezpieczonemu od 4 miesięcy. Ponadto ani R. Ź., ani żaden z pozostałych pracowników płatnika składek nie dochodził swoich roszczeń o wypłatę wynagrodzenia na

drodze postępowania sądowego. Sąd pierwszej instancji oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dysponował żadnymi dokumentami np. zeznaniami podatkowymi PIT potwierdzającymi niezaspokojenie roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych płatnika.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jako niezasadna podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego, sporządzonego zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 k.p.c., spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji, to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

Zdaniem Sądu drugiej instancji Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego wskazanych apelacji.

W niniejszej sprawie kwestią sporną na obecnym etapie postępowania było spełnienie przez ubezpieczonego warunku nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego w postaci rozwiązania stosunku pracy z powodu likwidacji pracodawcy lub jego niewypłacalności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji słusznie przyjął, iż wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego wskazują, iż przedmiotowa przesłanka została spełniona. W świetle art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2014 r. , poz. 272 ze zm.) niewypłacalność pracodawcy zachodzi również w razie niezaspokojenia roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę, trwającego dłużej niż 2 miesiące.

Z zeznań wnioskodawcy oraz przesłuchanych w sprawie świadków w osobach pracodawcy ubezpieczonego oraz jego współpracowników wynika zaś jednoznacznie, że przez kilka ostatnich miesięcy zatrudnienia ubezpieczony oraz inni pracownicy J. S. nie otrzymywali wynagrodzenia z uwagi na problemy finansowe i niewypłacalność ostatnio wymienionego. Podkreślić należy, iż dokonane w tym zakresie przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne nie były kwestionowane w ramach zarzutów apelacyjnych. Również w toku postępowania pierwszoinstancyjnego pełnomocnik pozwanego nie zgłaszał wniosków dowodowych mających na celu podważenie wiarygodności dowodów z zeznań R. Ż. oraz wezwanych świadków i wykazanie tezy przeciwnej. Brak jest jednocześnie podstaw do uznania, iż wskazane okoliczności mogą być wykazane jedynie dowodami z dokumentów. Zebrana w aktach dokumentacja w postaci poświadczenia podstaw wymiaru składek nie dowodzi przy tym, że deklarowane wynagrodzenie zostało faktycznie wypłacone pracownikom przez J. S.. Wbrew twierdzeniom organu rentowego wnioskodawca ani pozostali pracownicy płatnika składek nie musieli również dochodzić swoich roszczeń na drodze sądowej. Nie jest to bowiem wymóg uznania niewypłacalności pracodawcy w świetle powołanych wyżej przepisów. Rezygnacja z dochodzenia zaległego wynagrodzenia mogła wynikać z różnych czynników, takich jak chociażby brak wiedzy prawniczej uprawnionych czy uznanie przez nich braku szans na zaspokojenie swoich roszczeń wobec fatalnej kondycji finansowej płatnika składek.

Wszystkie te okoliczności, zdaniem Sądu Apelacyjnego, dowodzą, iż Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał zeznania przesłuchanych w sprawie osób za wystarczające do przyjęcia, iż rozwiązanie stosunku pracy z R. Ż. nastąpiło wskutek niewypłacalności pracodawcy.

W tej sytuacji za niesłuszny musi być uznany zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 2 ust. 1 pkt 6 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych oraz art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Sąd pierwszej instancji

dokonał bowiem prawidłowej wykładni cytowanych przepisów oraz odpowiednio je zastosował. Postępowanie przed Sądem Okręgowym wykazało bowiem, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny w oparciu o dyspozycję art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie I wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego uzasadnia treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz.1804). Organ rentowy jest stroną przegrywającą sprawę na obecnym etapie postępowania i dlatego jest obowiązany zwrócić wnioskodawcy koszty niezbędne do celowej obrony, wobec zgłoszenia wniosku o zasądzenie tychże kosztów przez pełnomocnika odwołującego na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 października 2016 r.